

Forskare som blir polisens röst i samhällsdebatten – En analys av hur polisens strävan att skydda sitt renommé kan påverka forskares agerande

Stefan Holgersson och Rolf Granér

Inledning

Artikelns övergripande frågeställning är: Verkar Polisens strävan att skydda och stärka sitt renommé påverka forskares agerande, och vilka konsekvenser riskerar detta i sådana fall att få? Den övergripande frågan bröts ned i nedanstående underliggande frågeställningar:

- Vilken påverkan har Polismyndigheten på val av forskare och den forskning som genomförs?
- Hur vanlig är kritik mot Polismyndigheten i forskningspublikationer bland forskare som har ekonomiska band till Polismyndigheten jämfört med andra forskare?
- Hur har forskare som har ekonomiska band till Polismyndigheten jämfört med andra forskare följt den tredje uppgiften enligt högskolelagen och spridit forskningsresultaten i TV, radio och tidningar?
- Om Polismyndigheten har kommunicerat forskningsresultat på ett felaktigt sätt i syfte att tona ner kritik – i vilken omfattning har de forskare som ligger bakom forskningen valt att inta en passiv roll eller att gå ut och korrigera Polismyndighetens tolkning av forskningsresultaten? Skiljer sig i så fall detta mellan de forskare som har ekonomiska band till Polismyndigheten och de forskare som inte har sådana band?
- Vad kan det få för konsekvenser för möjligheten att åtgärda centrala förändringsbehov inom polisen om denna myndighets strävan att stärka och skydda sitt renommé påverkar forskares agerande?

Det finns en mängd faktorer som pekar på att den svenska polisen inte fungerar och utvecklas på ett sätt som vore önskvärt såsom förmågan att utreda brott och att arbeta mot lokala problembilder (Brå 2024a, RiR 2023a, 2023b). Ändå har förtroendet aldrig varit högre (SOM-institutet 2025). En förklaring till det höga förtroendet är polisens externa kommunikation, vars övergripande målsättningen varit att stärka myndighetens anseende och förtroende (se Polismyndigheten 2015, 2019).

Att polisen lyckas hantera negativ publicitet och förmedla tilltalande bilder av sin verksamhet kan vara positivt ur flera aspekter. För en rättsstat är det betydelsefullt att människor har en tillit till polisen och en positiv bild kan underlätta polisarbetet och öka tryggheten hos människor. Om polisens förmåga överskattas kan det också få brottsförebyggande effekter. Positiva bilder kan dessutom påverka arbetstillfredsställelsen hos polisanställda, och det är lättare att locka nya medarbetare till en organisation med gott renommé. Inom organisationsforskningen lyfts dock nödvändigheten av att även belysa de negativa effekterna av organisationers "imagebyggande"¹, eftersom ett entydigt fokus på att skapa tilltalande bilder riskerar att minska organisationens faktiska förmåga att lyckas med sitt uppdrag (se t.ex. Alvesson 2013a, 2013b). Det är också ett fundamentalt demokratikrav att medborgarna får en rättvisande bild av myndigheters arbete och att myndigheterna är öppna för kritisk granskning.

För att skapa en uppfattning hos externa aktörer av en välfungerande verksamhet är det vanligt att organisationer riktar in sig på legitimitetsbyggande aktiviteter. Detta är ett välkänt fenomen, som över tid har belysts av många forskare (se t.ex. Alvesson 2013a, 2013b, DiMaggio 1983, Meyer och Rowan 1977). Polisen har tagit intryck av näringslivets sätt att kommunicera för att skapa positiva bilder av verksamheten (Olsson & Eriksson 2016, Rolandsson 2020, Sjöberg, Cassinger, Rampazzo Gambarato, 2024) och har framgångsrikt påverkat den bild som förmedlas av Polisen i media. I en forskningsstudie där 400 nyhetsartiklar i olika tidningar analyserades synliggjordes Polisens stora påverkan på vilka förklaringsmodeller som får ett genomslag i media. Forskarna konstaterade att bilden som förmedlades var att "Problemen beror mycket sällan på polisens sätt att arbeta eller på sättet att organisera sin verksamhet, problemen kommer alltid utifrån" (Palm & Skogersson 2008: 163). I en studie tretton år senare, där 8000 artiklar analyserades, framkom en liknande bild. Journalister som intervjuades beskrev att de uppfattade att kritiska reportage om polisen kunde medföra negativa konsekvenser för dem eller den redaktion som de arbetade på och att de uppfattade detta som problematiskt med tanke på att redaktionerna var mycket beroende av att få information från Polisen på framför allt lokal nivå (Holgersson & Grahn 2021). Återkommande beskrevs att Polisen bland annat kunde sätta offentlighetsprincipen ur spel genom att neka eller fördröja utlämnandet av handlingar, felaktigt hävda att en handling inte finns eller påstå att en sammanställning antingen inte går att genomföra eller tar så lång tid att slutföra att myndigheten inte har en skyldighet att utföra den (Holgersson 2021).

Organisationer som vill skydda och stärka sitt renommé kan använda sig av olika tillvägagångssätt, såsom att hävda att man vidtagit åtgärder som gör

¹ Exempelvis var detta ett tema på den stora internationella organisationsforskningskonferensen EGOS år 2017 "*Being good or looking good*" (EGOS, 2017), se även t.ex. Rennstam, 2013, Enghel & Noske-Turner, 2018.

att man kommer till rätta med det uppmärksammade problemet, att tona ned det egna ansvaret för det som kritiken omfattar, att angripa budbäraren, att utse en syndabock eller att aktivt sprida information om goda handlingar och positiva resultat (Coombs 2015). Denna typ av tillvägagångssätt tillämpas i hög grad av Polisen (se t.ex. Rolandsson 2020, Schneider 2021a, Holgersson, 2021, Walby, & Wilkinson 2023). I denna artikel kommer begreppet *kritik* mot Polisen att användas. Begreppet innefattar generell kritik såsom kritik av bristfälliga administrativa rutiner, att Polisen inte efterlever grundläggande regler, problem med Polisens sätt att organisera sin verksamhet och bristande effektivitet. Även specifik kritik som ifrågasättande av Polisens agerande vid ett ingripande, hanteringen av ett brottsproblem eller hur en viss verksamhetsgren fungerar ingår i begreppet.

Ett återkommande mönster för att skydda Polismyndighetens renommé är att chefer vars verksamhet är föremål för intern granskning ges stora möjligheter att påverka utvärderingsrapporter, vilket innebär att kritik och information som är angelägen att redovisa undanhålls (Holgersson & Granath 2024)². Polismyndigheten använder även andra strategier för att påverka spridning av ofördelaktiga bilder av den egna verksamheten. Ett exempel är en extern granskning som beställts av Länsstyrelsen och räddningstjänsten i Östergötland. Vid en sprängning av ett flerfamiljshus i Linköping år 2019 påverkade Polismyndigheten aktivt andra myndigheter att hemligstämpla de uppgifter i rapporten där polisledningens agerande kritiserades (Eriksen 2022).

Polisanställdas rädsla att framföra kritik är en annan faktor som leder till att alternativa perspektiv till Polisens officiella bilder av verksamheten undertrycks. I en enkätundersökning som presenterades av Polisförbundet år 2015 framgick att var tredje polis upplevde att de inte kunde framföra kritik eller synpunkter på grund av rädsla för repressalier. Resultatet var tre gånger högre än genomsnittet för personalgrupper i andra organisationer (Polisförbundet 2015). En enkätundersökning som gjordes nio år senare (Polisförbundet 2024), liksom en undersökning som Polismyndigheten presenterade år 2023 (Nordebo 2023) visade ett liknande resultat, och i en forskningsstudie som publicerades år 2019 framgick att 122 av 123 intervjuade polisanställda upplevde att det fanns en risk att utsättas för sanktioner om man som anställd framförde kritik mot polisen i media (Holgersson 2019). Ett skäl till rädslan är kopplad till rekryterings- och befordringsprocesser (Wieslander 2016, Holgersson 2019, Thunholm 2023), där en negativ särbehandling av personal som framfört kritik skickar tydliga signaler till andra anställda (Holgersson 2024b).

Det förekommer att organisationer och företag påverkar och använder sig av forskning för att sprida positiva budskap om en produkts egenskaper och att stärka ett varumärke (se t.ex. Sismondo 2020, Gaber, Bero & Woodruff

² Det kan nämnas att rikspolischefens kansli i över trettio år i den interna jargongen ofta gått under epitetet "tvätteriet" (ibid.).

2023, Oreskes och Conway 2023). Att makthavare som innehar den politiska makten har ett intresse av att styra forskning är välkänt (se t.ex. Hildingsson, 2020, Mallapaty 2024), där lojalitet till vissa politiska linjer har lett till ekonomiska eller karriärmässiga belöningar (se t.ex. Benesh, 2017, Publiccitizen, 2020). Utöver detta finns en mängd andra aspekter av styrning av forskning som innebär att vissa synsätt premieras framför andra (se t.ex. Gieryn 1996, Galis & Hansson 2012, Cantwell & Kauppinen, 2014).

En oberoende forskning kan utmana den tillrättalagda bilden Polisen vill ge av sin verksamhet. Men om myndighetens renommé betraktas som viktigare än en allsidig genomlysning finns det en risk att Polisen har ett intresse av att försöka påverka forskning för att skydda och stärka bilden av verksamheten. Ett exempel på detta är hur myndigheten hanterade den utvärderingsfunktion som på regeringens uppdrag upprättades vid Rikspolisstyrelsen. Polisledningens försök att styra vilken forskning som skulle publiceras accepterades inte av de tillsatta professorerna i det inrättade vetenskapliga rådet. Rådet föll samman och den ansvarige professorn slutade i förtid (Knutsson 2015). Ett annat exempel visas i en studie där åtta forskare som hade framfört kritik mot Polisen vid tre eller flera tillfällen i media identifierades. Av intervjuer framgick att den framförda kritiken hade fått negativa ekonomiska konsekvenser eller påverkat tillgången till data för sex av de åtta forskarna. De två forskare som själva inte upplevt att de straffats för att de kommit med kritik beskrev att de noterat att andra forskare råkat ut för detta (Holgersson & Wieslander 2019).

I en studie som rörde Brottsförebyggande rådet (Brå) uppmärksammades en strävan inom Brå att ha en god relation med Polismyndigheten, vilket bland annat kunde förklaras med behovet av tillgång till data och att få forskning finansierad av Polismyndigheten (Holgersson, Wieslander & Grahn 2019). I en annan studie analyserades 270 skrifter som hade koppling till Polismyndigheten eller dess verksamhet som Brå publicerat mellan år 1999 och 2020 (Holgersson 2020). En jämförelse gjordes med olika former av studier som skett *utanför* Brås FoU-verksamhet där det i en mängd publikationer hade framkommit att det fanns strukturella problem inom Polisen (se t.ex. Ekman 1999, SOU 2002:122, Stenmark 2005, RRV 2010, Holgersson, Bünzli & Shami 2023). Analysen av de skrifter som Brå publicerat visade att man på olika sätt undvek att beröra övergripande problem inom polisen och i princip aldrig lyfte fram strukturella problem. En sökning på ordet *strukturell* i dessa skrifter gav exempelvis bara fyra träffar trots att den rådande ledningsfilosofin inom Polisen i andra studier upprepade gånger har identifierats som en faktor som påverkar verksamheten negativt. (se bl.a. Ekman 1999, Andersson Arntén 2013, Andersson Arntén, Olsen & Archer 2018, Holgersson & Knutsson 2020). En sökning på ordet *ledarskap* gav många träffar i de skrifter som Brå publicerat under 20 år, men inte i någon av dessa uttrycktes explicit att det finns problem med den rådande ledningsfilosofin inom svensk polis (Holgersson 2020). En annan iakttagelse

är att personal på Brå sällan yttrar sig kritiskt om polisen i media (Holgersson och Wieslander 2019, Holgersson, Grahn & Wieslander 2019) och när det har skett har det gjorts på ett försiktigt sätt – ofta följt av ett positivt budskap såsom att ett förändringsarbete har påbörjats för att komma till rätta med de beskrivna problemen (ibid.). Agerandet från Brå kan ses som rationellt utifrån en strävan av att erhålla ekonomiska medel från Polisen och framför allt att ha en god tillgång till data.

Forskning som berör staten och svenska myndigheters påverkan på forskning är begränsad. En studie som rör forskning på Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) pekade på att en utredning om virkesproduktionen var grundad på ett motiv som understöddes av både universitetet och skogsmyndigheten (Hagner 2012). I en bok som forskarna Andersson & Westholm skrivit problematiserar de det samverkansideal som de menar präglat forskningspolitiken sedan 1990-talets början. Det utgår från ett ideal att forskningen blir nyttigare för samhället om den bedrivs i samverkan mellan akademien och samhällsaktörer som staten, kommuner och olika typer av organisationer. Därför har stora delar av det svenska forskningssystemet organiserats så att andra samhällsaktörer utanför universitetet får inflytande över forskningen. Man tänker sig att forskningen därigenom blir mer inriktad på att lösa faktiska problem och risken för att forskarna ställer frågor utanför den nutida dagordningen är mindre. Man vill undvika att forskarsamhället på egen hand bestämmer vilka som är de viktigaste frågorna att beforska och hur forskningen bedrivs. Skälet är dels att undvika att det blir för mycket fokus på frågor av rent akademiskt intresse, dels för att undvika att forskarna producerar kunskap som står i strid med intresset hos dagens aktörer (Andersson & Westholm 2019). En rapport från Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS) visade att det har blivit vanligare med riktade utlysningar där särskilda villkor ställs, vilket kan begränsa forskarnas frihet att själva välja forskningsfrågor. Detta kan leda till att forskare anpassar sina projekt för att passa de politiska riktlinjerna (Svensson 2023).

När det gäller forskning om Polisen konstaterade Holmberg (2015) att ett kritiskt förhållningssätt är mycket begränsat. Han identifierade flera problem kopplat till detta i den nordiska polisforskningen – bland annat extern styrning av forskningen, självensur och selektiv finansiering. När polisen strävar efter att säkerställa att forskningsresultaten är positiva genom att utöva strikt kontroll ökar risken för självensur bland forskare för att säkerställa ytterligare finansiering (Holmberg 2015). Flera forskare har uttryckt oro över polisforskningens alltmer samarbetande karaktär som inverkar på forskningsoberoendet, vilket kan innebära att forskarna inte intar ett kritiskt perspektiv på polispraktiken (t.ex. Bayley 2015, Davies 2016, Holmberg 2015, Reiner 2012). Davies (2016) pekade på att en vilja att hålla ett nära band till polisorganisationen för att säkra framtida forskningsfinansiering och tillgång till data kan få forskningsetiska konsekvenser som att beskrivningar av missförhållanden undertrycks. En debattartikel som skrevs av företrädarna för

de fem lärosätena där polisutbildningen bedrivs är intressant i sammanhanget och titeln till vår forskningsartikel är hämtat från deras text:

Polismyndigheten och polisutbildningarna, lärosätena, har under de senaste åren närmat sig varandra genom bland annat inrättandet av det akademiska huvudområdet polisiärt arbete och gemensamma utvecklingsprojekt. [...] I dag är det vanligt att forskare från andra ämnen än polisvetenskap framför bestämda uppfattningar om det polisiära arbetet och hur samhällsutmaningarna bäst hanteras av polisen. En satsning på polisvetenskaplig forskning skulle stärka polisens röst i samhällsdebatten. Detta är en viktig poäng med ett gemensamt grepp om polisforskningen, med ett kvalificerat stöd bestående av riktade medel, forskande lärare och ett gemensamt forum för strategiska frågor. (Ghazinour m.fl., 2022)

Det som uttrycks i citatet ovan om att den förespråkade forskningen skulle ”stärka polisens röst i samhällsdebatten” och att det är viktigt att forskare tillsammans med Polismyndigheten tar ”ett gemensamt grepp om polisforskningen” och upprättar ett ”gemensamt forum för strategiska frågor”, kan sägas avvika ifrån viktiga ideal inom forskning (se t.ex. Bryman, Bell & Harley 2024). Detta yttrande tillsammans med framförda farhågor och slutsatser (se t.ex. Davies 2016, Holmberg 2015) rörande forskningsetiska konsekvenser av forskares vilja att ha en god relation till Polismyndigheten inspirerade oss att genomföra studien som redovisas i denna artikel.

Bias i forskning

Bias, eller snedvridning, är ett centralt begrepp inom forskningsmetodologi och syftar på systematiska fel som påverkar validiteten i forskningsresultat. Bias kan uppstå i flera delar av forskningsprocessen – från problemformulering till tolkning av resultat – och kan vara både medveten och omedveten (Bryman, Bell & Harley 2024). Bias kan delas upp i *teknisk/praktisk bias* respektive *strukturell bias*. Teknisk/praktisk bias handlar om bias som uppstår inom forskningens design, datainsamling och analys och som kan åtgärdas genom metodologiska korrigeringar, exempelvis genom att förändra urvalskriterier eller utveckla mätinstrumenten (ibid.). Strukturell bias innefattar ett synsätt att vetenskapen inte ska ses som en neutral process, utan som en socialt och ideologiskt förankrad aktivitet som inte bara kan korrigeras genom bättre metodik utan ofta är ett resultat av historiska, politiska och ekonomiska strukturer (se exempelvis Habermas 1972, Horkheimer & Adorno 1997, Merton 1973, Collins & Pinch 1993, Wynne 1996).

Begreppet *publiceringsbias* används för att beskriva ett fenomen där studier som är statistiskt signifikanta eller som stödjer en viss politisk eller ekonomisk agenda har en högre chans att bli publicerade. Forskning har visat att forskare och beslutfattare för vetenskapliga tidskrifter tenderar att favorisera positiva resultat (t.ex. en studie som visar att en viss arbetsmetod fungerar har lättare att bli publicerad i jämförelse med studier som har visat

att samma arbetsmetod inte fungerat), vilket leder till en snedvridning i den publicerade litteraturen (se t.ex. Rosenthal 1979, Hayes & Preacher 2014, Nissen m.fl. 2016). En annan vanlig angiven orsak till risken för publiceringsbias är kopplad till de intressekonflikter som kan uppstå vid ekonomiska band mellan forskare och de intressen som finansiärer av forskningen har (se t.ex. Resnik & Elliott 2014). Det finns omfattande studier som visar hur bland annat tobaks-, kemikalie-, livsmedelsindustrin och läkemedelsföretag har påverkat forskning, där det gått att iaktta ett samband mellan positiva slutsatser och huruvida forskningen var industrifinansierad (se t.ex. Nestle, 2018, Tanrikulu, Neri, Robertson & Mialon 2020, Oreskes & Conway 2023, Gaber, Bero & Woodruff 2023). Nestle (2018) påpekar att de flesta bias vid industrifinansierad forskning uppstår vid formuleringen av forskningsfrågor och vid presentationen av resultaten (exempelvis tolkning av neutrala resultat som positiva). Hennes slutsats får stöd i andra studier (t.ex. Odierna m.fl. 2010, 2014, Fabbri, Holland & Bero 2018).

Redan för mer än femtio år sedan började forskare förstå sambandet mellan finansiärens intresse och forskningsresultat (se Krimsky 2013), och hur strukturell påverkan kan forma kunskapsproduktionen. Utifrån ett vetenskapsteoretiskt perspektiv kan detta relateras till diskussionen om intressestyrd kunskap, där Habermas (1972) skiljer mellan tekniskt, praktiskt och emancipatoriskt kunskapsintresse. Vidare pekar forskare på att vetenskap är en praktik som skapar och upprätthåller maktstrukturer, där exempelvis Foucault (2002) menar att vetenskapliga och epistemologiska normer styr vad som anses vara "sant", "objektivt" eller "legitimt" inom ett samhälle, och hur dessa normer förändras över tid. Enligt ett sådant synsätt är det institutionella och epistemologiska strukturer som avgör vilka typer av frågor som är "tillåtna" inom en viss vetenskaplig disciplin och vilka resultat som anses vara acceptabla (ibid.).

Metod

För att besvara studiens forskningsfrågor fanns det ett behov av att identifiera forskare som har ekonomiska band till Polismyndigheten och jämföra innehållet i deras publikationer och yttranden med andra forskares. Det fanns också ett behov av att samla in data som gör det möjligt att besvara frågan vilken påverkan har Polismyndigheten på val av forskare och den forskning som genomförs samt vilka konsekvenser en sådan påverkan kan få för möjligheten att åtgärda centrala förändringsbehov inom polisen. En avgränsning har gjorts vad gäller datainsamling för att svara på frågan vilka konsekvenser kan det få för möjligheten att åtgärda centrala förändringsbehov inom Polisen om denna myndighets strävan att stärka och skydda sitt renommé påverkar forskares agerande. Innehållet i publikationer som identifierats under datainsamlingen har använts för att besvara frågan och ingen separat datainsamling har gjorts för att svara på denna fråga.

Urval av forskare som har ekonomiska band till Polismyndigheten

I urvalet har vi försökt lokalisera forskare som finansierats av Polismyndigheten och därmed har ekonomiska band till dem. Det handlar dels om forskare som fått direkt finansiering för att genomföra en eller flera forskningsstudier, dels om indirekt finansiering genom att forskarnas lön helt eller delvis har finansierats av Polismyndigheten (vanligen genom att de är knutna till polisutbildningen). I urvalet ingår också forskare som studerat polisen eller dess verksamhet på uppdrag av Brå. Dessa har inkluderats med tanke på det nära samarbete som finns mellan dessa två organisationer och att Polismyndigheten visat sig kunna ha inflytande på valet av forskare som ska genomföra en studie kopplad till polisens verksamhet (se Holgersson, Grahn & Wieslander 2019).

Vi vände oss till Polismyndigheten för att få information om vilka forskare som hade blivit finansierade av Polismyndigheten. Urvalet av forskare gick dock inte att genomföra på det sätt som var tänkt, beroende på att informationen från Polismyndigheten hade kvalitetsbrister – bland annat kunde Polismyndigheten bara i enstaka undantag redogöra för vilka forskare som fått finansiering.

Vi vände oss också till de fem lärosäten där polisutbildningen är förlagd och tog även del av presentationen av anställda och publikationer på dessa lärosätens hemsidor. I urvalet inkluderas anställda på de tre lärosäten som har forskargrupper som presenteras på nätet kopplat till polisutbildningen. För de två lärosäten där polisutbildningen är förlagd men som inte presenterar några forskargrupper inkluderas den personal som presenteras på hemsidan och är doktorander eller har genomgått en forskarutbildning. Vidare inkluderas i urvalet personer som medverkat i publikationer vari det framgår att Polismyndigheten har bidragit med ekonomiska medel. Genom det urval som gjorts av forskarutbildade anställda kopplade till polisutbildningen ingår även personer som inte forskat specifikt om Polisen eller dess verksamhet. Forskare som är anställda eller som har varit anställda inom Polismyndigheten och som utfört forskning eller yttrat sig som forskare inom ramen för sin anställning inkluderas också i urvalet.

Det finns sannolikt fler forskare som borde ha inkluderats, men vi menar att de som ingår i analysen både i antal och avseende deras andel av de forskare som delvis eller helt har finansierats av Polismyndigheten är tillräcklig stort för att kunna besvara studiens forskningsfrågor. Totalt identifierades 71 forskare vars forskningspublikationer och yttranden i media blev föremål för en analys. Av dessa hade 80 procent disputerat.

Polismyndighetens påverkan i val av forskare och forskning

För att besvara frågan vilken påverkan Polismyndigheten har på val av forskare och vilken forskning som genomförs inhämtades data som kunde visa vad som låg till grund för besluten såsom om det låg utlysningförfarande bakom valen och om valen grundade sig på oberoende vetenskapliga

bedömningar om vad som skulle beforskas och vem som skulle utföra forskningen. Information begärdes från Polismyndigheten rörande utlysningar av forskningsmedel för de studier som Polismyndigheten finansierat. En begäran gjordes också om att få diarienummer, titel och belopp på de forskningsprojekt som Polismyndigheten (nationellt) och lokalt (regioner, polisområden, lokalpolisområden) hade finansierat mellan 1 januari 2015 till 7 mars 2025. Det framgick att det inte fanns någon sådan sammanställning, men en sökning på ordet "forskning" i polisens ärendehanteringssystem gav 57 träffar och det gick även att hitta vissa uppgifter i ekonomisystemet som kunde användas.

Frågor ställdes också gällande de forskare i urvalet som hade en anställning på Polismyndigheten om deras tjänster hade lysts ut och om dessa personer anställdes i konkurrens med andra eller om de handplockats, samt vilken ersättning de erhölet. Vidare kunde information i forskningspublikationer användas i analysen genom att om det i dessa angavs att det var Polismyndigheten som hade finansierat studien eller delar av denna.

Analys av forskares publikationer som rör Polismyndigheten

En genomgång gjordes av publikationerna som hade koppling till Polisen eller dess verksamhet för de forskare som via granskningen identifierats ha ekonomiska band till polisen. Nedanstående kriterier användes som stöd för analysen av respektive publikation:

- Kritik av Polisen eller dess verksamhet framfördes på en framträdande plats i publikationen.
- Kritik förekom, men tonades ned, var otydlig eller hade en undanskymd plats. I denna kategori hamnade publikationer där konkret kritik var placerad så att den inte uppmärksammades så lätt av en läsare. Det uttrycktes med försiktighet med förklaringar som gjorde att Polisens renommé inte utmanades såsom att Polisen vidtagit åtgärder för att komma till rätta med problemet eller att problemen beror på resursbrist eller yttre omständigheter som Polisen inte råder över.
- Indirekt kritik genom förslag på åtgärder.
- Ingen kritik/kritik ej relevant.

De identifierade publikationerna bedömdes tillhöra en av ovanstående kategorier och resultatet av genomgången sammanställdes.

Kommunicering av forskningsresultat och yttranden i media

Sättet forskare har spridit forskningsresultat kopplat till Polisens verksamhet och hur de agerat om Polismyndigheten kommunicerat ut forskningsresultat på ett överdrivet positivt eller felaktigt sätt har analyserats genom Google-

sökningar på berörda forskares namn. Tre separata sökningar gjordes på alla forskares namn i kombination med orden ”polis”, ”polismyndigheten” och ”kritik” för att hitta medieinslag, debattartiklar etc. där namnen figurerat i ämnen som handlar om Polisens verksamhet eller organisation från januari 2015 till mars 2025. Därefter genomfördes en kategorisering utifrån om de:

- Innehöll kritik
- Positivt budskap eller förklarande budskap som kunde bidra till att stärka eller skydda Polismyndighetens renommé.
- Övriga (som exkluderades i sammanställningen)

I de fall medieinslagen innehöll både kritik och positiva budskap hamnade de i kategorin *Innehöll kritik*. Det betyder att kategorin *Innehöll kritik* är överrepresenterad i förhållande till kategorin *Positiva eller förklarande budskap*, men eftersom kategoriseringen genomförts på ett liknande sätt i gruppen forskare med ekonomiska band till Polismyndigheten respektive för gruppen utan sådana band är det möjligt att göra en jämförelse för att se eventuella skillnader mellan grupperna.

Forskare som har bedrivit forskning kopplat till polisen men som inte definierades ha ekonomiska band till myndigheten valdes ut till en jämförelsegrupp. Förutom de forskare som artikelförfattarna kände till gjordes en Google-sökning av orden *forskare*, *polisen* och *kritik*. Det blev 21 namn i jämförelsegruppen, varav 90 procent hade disputerat. Dessa forskares publikationer och yttranden i media kategoriserades utifrån samma kriterier som för forskare med ekonomiska band till Polisen.

Forskningsetiska överväganden

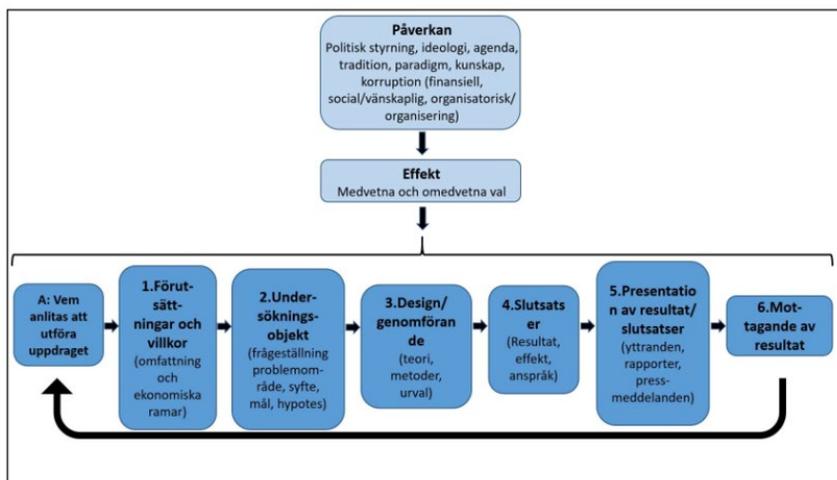
Inom akademin är det vedertaget att forskningsfrågor, metoder och resultat kan bli föremål för kritik och diskussion. Därför föreligger inga problem om de forskare vars publikationer och yttranden i media analyserats i studien hade nämnts vid namn, men för att undvika att fokus hamnar på enskilda forskare har spårbarheten begränsats i resultatavsnittet. Samtidigt har vi bedömt att studien berikas av att ha en detaljnivå som inte bara består av övergripande beskrivningar. Baksidan av detta är att även om namnen på forskare utelämnas kan en bakgrundskunskap göra att vissa forskare kan identifieras – framför allt av dem själva som känner till sina egna studier och olika yttranden som de har gjort.

Resultat

Polismyndighetens val av forskning och forskare

Analysen vad gäller Polismyndighetens val av forskning och forskare som är det första steget som kan medföra bias i forskning (se steg A i figur 1 ”*Vem anlitas att utföra uppdraget?*”) visar att:

- Den forskning som Polismyndigheten har finansierat har genomförts utan att forskningsmedel lysts ut.
- Det förekommer att det i forskningsansökningar för forskning som inte Polismyndigheten finansierar krävs ett samarbetsavtal med Polismyndigheten för att forskarna ska ha möjlighet att tilldelas ekonomiska medel.
- Representanter för Polismyndigheten kan påverka vilka forskare som tilldelas forskningsmedel från andra aktörer än Polismyndigheten för forskning om Polisen och dess verksamhet (t.ex. Trafikverkets skyltfond).
- De som initierar forskning styr vilka som anlitas att utföra uppdragen. Forskningen har initierats från lokalpolisområden, polisområden, polisregioner och från de nationella avdelningarna,
- Flest forskningsaktiviteter (drygt 20 %) sedan skapandet av den nya Polismyndigheten mellan år 2015 och till början av 2025 har initierats av den Nationella operativa avdelningen (Noa).
- Forskare vid tre av de fem lärosäten där polisutbildningen bedrivs är de som har anlitats flitigast för att genomföra studier som är kopplad till Polismyndighetens verksamhet. Ungefär hälften av forskningsaktiviteterna som finansierats av Polismyndigheten sedan år 2015 har genomförts av forskare på dessa universitet/högskolor. Därefter följer Brottsförebyggande rådet (Brå), två universitet där polisutbildning inte bedrivs, och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI).
- När det gäller Brå och FOI är det större variation i vilka personer som medverkat i studierna jämfört med de forskningsaktiviteter som utförts av forskare på universitet/högskolor, där forskningsfinansieringen från Polismyndigheten i större utsträckning ger intrycket av att vara knuten till vissa individer.

Figur 1: Schematisk skiss över moment i forskningsprocessen där bias kan förekomma (Holgersson, Grahn och Wieslander, 2019, sidan 49).

Sedan några år tillbaka ansvarar Vetenskapsrådet för ett tioårigt nationellt forskningsprogram om brottslighet. Programmet ska bidra till det brottsförebyggande, brottsbekämpande och trygghetsskapande arbetet, och det anges att det ska inkludera tillämpad forskning. Forskningsmedel tilldelas efter ett utlysningförfarande och forskare som tidigare fått finansiering direkt av Polismyndigheten har framfört kritik mot att utrymmet för forskning i polisiärt arbete blivit litet, till förmån för mer generell kriminologisk forskning. Huvudsekreterare på Vetenskapsrådet för detta forskningsprogram har bemött sådan kritik med: ”Utvärdering av den egna verksamheten utgår jag från att varje myndighet gör på egen hand” (Nilsson, 2023)

Sammantaget visar granskningen att Polismyndigheten har stor påverkan på vilken forskning och vilka forskare som tilldelas forskningsmedel som rör Polisens organisation och verksamhet.

Analys av forskares publikationer

Analysen av publikationerna som gjorts rörande forskare som definierades ha ett ekonomiskt band till Polismyndigheten visar att drygt hälften av publikationerna (52 %) inte innehåller någon kritik mot polisen. En fjärdedel av publikationerna (25 %) innehöll kritik mot Polisen som framfördes på en framträdande plats. I ytterligare 16 procent av publikationerna förekom kritik, men den tonades ner, var otydlig eller hade en undanskymd plats. I 7 % av publikationerna formulerades kritik indirekt genom de åtgärdsförslag som presenterades.

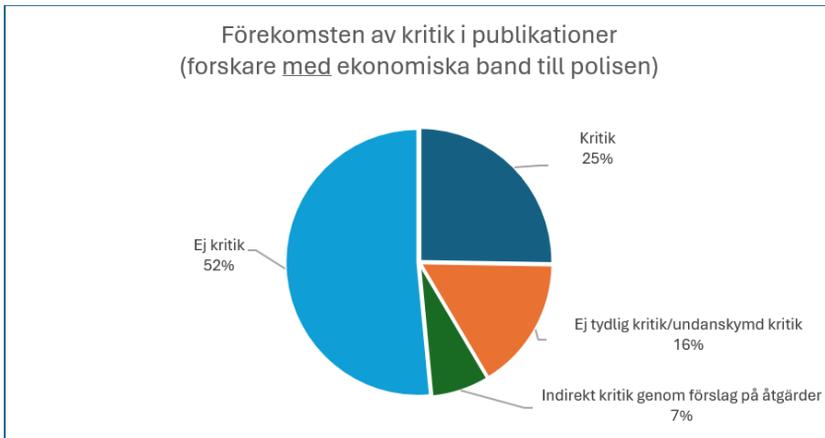

Diagram 1. Förekomsten av kritik i publikationer som rör Polisen eller dess verksamhet (n=99) för de forskare som definierats ha ett ekonomiskt band till Polisen.

Publikationer av forskare som inte har definierats ha ekonomiska band till Polisen uppvisar en helt annan bild. Där förekommer kritik på en framträdande plats i drygt hälften av publikationerna och i ytterligare en tredjedel av publikationerna (32 %) formulerades kritik på en mindre framträdande plats. I 2 % av publikationerna förekom indirekt kritik mot Polisen och i 15 % av publikationerna förekom ingen kritik.

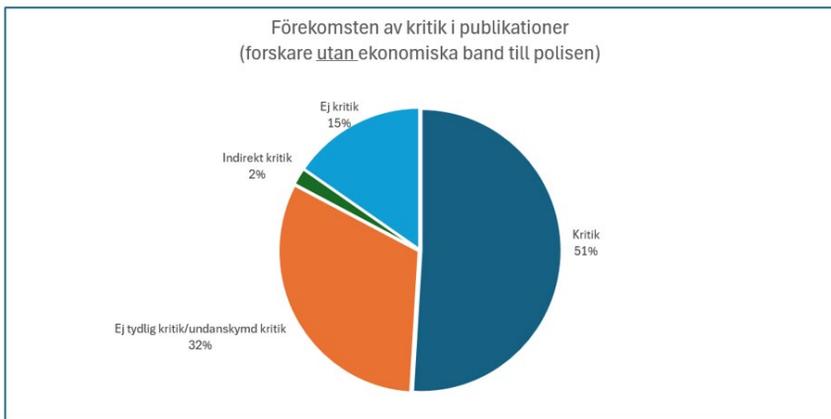

Diagram 2. Förekomsten av kritik i publikationer som rör Polisen eller dess verksamhet (n=104) för de forskare som definierats att inte ha ett ekonomiskt band till Polisen. Nedan presenteras iakttagelser som kan förklara skillnaderna.

Ämne för studien och formulering av forskningsfrågor

I de fall där Polismyndigheten finansierat forskning har denna i normalfallet syftat till att Polisen önskat få svar på en specifik fråga, såsom utfallet av ett

projekt eller en arbetsmetod. Det har också skett finansiering av doktorander. I huvuddelen av de 46 % av publikationerna där det inte förekommer någon kritik mot Polisen (se diagram 1 ovan) är skälet att ämnet eller studiens frågeställning gjorde att det inte var aktuellt att Polisen skulle bli föremål för kritik. Det handlar till exempel om studier av möjliga effekter om Polisen skulle använda ny teknik i polisverksamheten.

Design, genomförande och slutsatser

En vanlig orsak till att problem och kritiska förhållanden får ett litet utrymme, eller inte alls förekommer, kan kopplas till hur forskningsstudierna var designade och genomfördes. Det är till exempel vanligt med studier vars slutsatser till största delen bygger på intervjuer med polisanställda, där Polismyndigheten tillhandahållit personer som forskarna kunnat intervjua. Forskarna har då varit beroende av att Polismyndigheten sett till att de fått tillgång till intervjupersoner som speglat de förhållanden som skulle studeras på ett rättvisande sätt och att olika perspektiv synliggjorts – även de kritiska.

På samma sätt framgår att forskare ibland byggt sin analys och sina slutsatser på data som Polismyndigheten tagit fram. Det kunde exempelvis handla om att Polismyndigheten själv har gjort en kategorisering och urval av data utan att någon forskare som stått bakom forskningsrapporten har påverkat eller haft vetskap om hur kategoriseringen och urvalet gått till. Ett sådant förfaringsätt lämnar stort utrymme för Polismyndigheten att styra forskningsresultaten. Även utan ett sådant intresse från Polisen riskerar uppfattningar inom Polismyndigheten att påverka det dataunderlag som forskarna utgår från och i förlängningen forskningsresultaten.

Andra problematiska förhållanden för bias som iakttagits i studiers design och genomförandefas är forskares egna urval av personal att intervjua. Ett exempel på detta är när Polismyndigheten skulle införa ett nytt hjälpmedel i den operativa verksamheten och uppdrog åt forskare på ett universitet att värdera detta. De 18 personer som forskarna nöjde sig med att intervjua hade valts ut av de ansvariga för hjälpmedlet i respektive område/enhet. Genom ett sådant urval fanns det en uppenbar risk för bias. Hjälpmedlet hade tidigare kritiserats såväl internationellt som av Polismyndighetens etiska råd för att vara inhumant och plågsamt och innebära risk för överanvändning. Detta berördes inte i studien, med undantag för att en informant nämnde att överanvändning kunde förekomma, men att det kunde ursäktas eftersom hjälpmedlet ansågs ofarligt.

Ett annat exempel på ett problematiskt urval utgörs av en studie där en arbetsmetod skulle analyseras. Det uppdrag Polismyndigheten gett till forskarna var att: ”utifrån ett vetenskapligt perspektiv undersöka de identifierade bristerna som tillsynsenheten/internrevisionen påtalat”. I stället för att utgå från internrevisionens kritik av arbetsmetoden valde forskarna att utvärdera *utbildningen* i arbetsmetoden. Men internrevisionen hade inte kritiserat utbildningen, utan tvärtom angett att den ”är bra och håller en hög

standard”. Internrevisionens rapport som uppdraget grundade sig på pekade på skillnaderna i sättet att tillämpa arbetsmetoden mellan olika delar av landet, men forskarna gjorde ett bekvämlighetsurval och begränsade urvalet till personal i två polisområden nära forskarnas hemvist. Dessa polisområden låg intill varandra i samma polisregion. Studien hade också andra brister där den litteraturgenomgång som gjordes helt saknade kopplingar till nordisk forskning, utan att diskutera i vilken utsträckning det gick att överföra forskningsresultat från USA (som dominerade referenslistan) till svenska förhållanden. Hur litteraturgenomgången sedan användes i studien rimmade illa med det uppdrag Polismyndigheten gett till forskarna, alltså att undersöka de brister som internrevisionen påtalat ”utifrån ett vetenskapligt perspektiv”. Litteraturgenomgången var inte kopplad till övriga delar av forskningsstudien. Resultatdelen liksom avsnittet ”slutsatser” innehöll inte en enda referens, och i rapportens diskussionsavsnitt återfanns bara en referens från de forskningsstudier som nämndes i litteraturgenomgången. Studiens slutsats blev att det inte fanns något som tydde på att utbildningarna i arbetsmetoden hade brister, utan att den snarare upplevdes som både angelägen och viktig, men samtidigt redovisades tveksamheter i fråga om tillämpningen och i en uppföljande utvärdering, där 21 av Polismyndigheten utvalda poliser intervjuades, upprepades det positiva omdömet om metoden, men det framgick att tillämpningen varierade. Båda utvärderingarna gjordes på uppdrag av Polismyndigheten där de som var ansvariga för utbildningen och metoden hade god tillgång till utvärderingsprocessen och formuleringen av slutsatserna.

Vid vår genomgång av publikationer finns det förutom ovan nämnda studier ett flertal andra studier där det dragits slutsatser som kan antas ligga i linje med uppdragsgivarens önskemål, samtidigt som grunderna för dem är bristfälliga. Ett exempel är en studie av forskare vid ett universitet där en arbetsmetod analyserades utan att det gjordes någon analys av den programteori³ som metoden byggde på och om det fanns förutsättningar att arbetssättet kunde fungera i Sverige. I utvärderingsrapporten finns en referens till en artikel där en forskare förklarar att förutsättningarna för att arbetsmetoden skulle kunna fungera i Sverige inte fanns, men trots detta nämndes inga av argumenten och de bemöttes följaktligen inte heller. Vidare saknades alternativa förklaringar till och resonemang om nedgången av den studerade brottsligheten, vilken hade inletts innan arbetsmetoden infördes. Med tanke på designen –borde regressionsartefakten⁴ som möjlig förklaring ha nämnts. Utvärderingen visade också att arbetsmetoden inte hade någon signifikant effekt, men ändå argumenterade forskarna för att strategin borde spridas till andra områden.

³ Hur en intervention antas kunna bidra till det tänkta målet och förstå de komponenter som insatsen bygger på och hur de motiveras (se t.ex. Frazer & Galinsky 2010).

⁴ Den naturliga tendensen att ett urval som initialts valts ut för att det är mest avvikande vid en andra mätning har närmar sig medelvärde (se t.ex. Cocoran & Hellner 1974)

Ett annat exempel är en studie som handlade om att beskriva och analysera Polisens arbete kopplad till en specifik problematik med fokus på samarbete med externa aktörer. Underlaget till analysen utgjordes dock enbart av intervjuer med poliser på olika nivåer, där urval och antal inte angavs i rapporten. Genom att andra källor såsom andra aktörernas uppfattning och medias rapportering saknades hade rapporten karaktären av att vara en presentation från Polismyndigheten, men genom en hänvisning till att forskare tagit fram rapporten kunde den ges vetenskaplig legitimitet.

Även om det i en studie förekommer kritik kan kritikens placering i rapporten medföra att sannolikheten för att den kommer att uppmärksammas är låg eftersom den inte blir särskilt synlig för läsaren. Detta fenomen är en återkommande iakttagelse. Likaså kan kritik bäddas in eller tonas ned i sättet som den uttrycks. Ett exempel är forskare som i en rapport visserligen hänvisade till att Riksrevisionsverket bedömde ett förhållande som ”en allvarlig brist” som hotade rättssäkerheten och effektiviteten, men själva uttryckte förståelse för den rådande ordningen genom att vid flera tillfällen betona att en ökad utbildning skulle ta resurser från ”kärnverksamheten”. Att förklara tillkortakommanden med resursbrist är en återkommande strategi. En annan är att inte formulera allvarliga brister som kritik, utan att i stället använda uttryck som ”särskilda utmaningar”. Ett annat sätt är att forskare som genomfört en utvärdering av en metod eller arbetssätt utan att finna några positiva effekter uttrycker att det inte går att utesluta att sådana funnits. Genom att kritiska resonemang om att Polisens resurser kan användas på ett mer ändamålsenligt sätt utelämnas, kan denna typ av slutsatser användas som argument för att inte ifrågasätta användningen av metoden eller arbetssättet. I Polismyndighetens externa kommunikation kan det till och med senare påstås att forskning visat att arbetsmetoden fungerar, eftersom forskare inte uttryckt att metoden eller arbetssättet inte skulle fungera. När forskarna själva inte ifrågasätter denna tolkning så kan Polismyndighetens beskrivning uppfattas som en korrekt tolkning av utvärderingens resultat.

Polismyndigheten har alltså stor möjlighet att styra ämne och frågeställningar för de studier den finansierar, vilket verkar vara det huvudsakliga skälet till att kritik mot Polismyndigheten eller dess verksamhet uteblir. Det förekommer att forskningsstudier designas och genomförs på ett sätt som skapar ett stort utrymme för att resultaten blir snedvridna till Polismyndighetens fördel, men framför allt tillgodoses Polismyndighetens önskemål att organisationens renommé ska skyddas och stärkas genom forskares formuleringar av studiers resultat, hur kritik uttrycks och var denna placeras i publikationerna.

Spridning av forskningsresultat och yttrande i media

I diagram 3 presenteras en kvantitativ analys av kritik som riktats i media mot Polisen (462 mediaartiklar/inslag) mellan år 2015 och år 2025 (mars) fördelat mellan de 71 forskare som har ekonomiska band till Polisen och de 21

forskare i jämförelsegruppen som inte har definierats ha ekonomiska band till Polisen. Det handlar om kritik som forskarna själva har uttryckt eller där det skett en hänvisning till deras forskning som inneburit kritik mot Polisen. Att notera är att forskarna med ekonomiska band till Polisen är drygt tre gånger så många som forskarna i jämförelsegruppen, samtidigt som de eller deras forskning bara i ett av tio fall förekommer när forskare eller forskning riktar kritik mot Polisen i media.

Diagram 3. Kritik i media mot Polismyndigheten mellan år 2015 och år 2025 (mars) som uttrycks av forskare eller att det skett en hänvisning till deras forskning (n=462)

I diagram 4 presenteras en kvantitativ analys av yttranden i media (140 artiklar/medieinslag) med budskap som kan skydda och stärka Polisens renommé fördelat mellan de 71 forskare som har ekonomiska band till Polisen och de 21 forskare i jämförelsegruppen som inte har ekonomiska band till Polisen. Budskapen har bland annat handlat om hänvisningar till kommande arbetsmetoder, projekt och modeller som har skapat positiva förväntningar, trots att det ibland saknats både empiriskt och teoretiskt stöd för yttrandena. Av diagrammet framgår att forskare som har ekonomiska band till Polisen är överrepresenterade vad gäller positiva eller förklarande yttranden som kan bidra till att skydda och stärka Polismyndighetens renommé. Drygt åtta av tio sådana yttranden (84 %) kommer från forskare med ekonomiska band till Polisen.

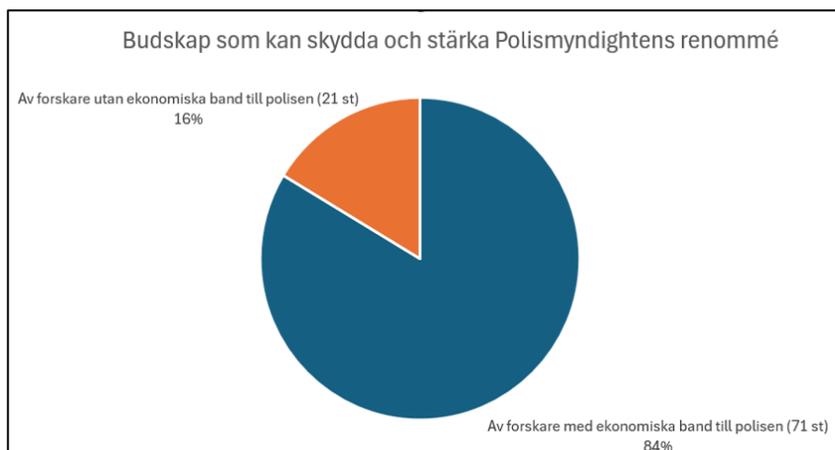

Diagram 4. Positiva eller förklarande budskap i media av forskare mellan år 2015 och år 2025 (mars) som kunnat bidra till att skydda och stärka Polismyndighetens renommé (n=140)

Knappt hälften (33 av 71, dvs 47 %) av de forskare som hade ekonomiska band till Polisen har yttrat sig i media gällande Polisen eller dess verksamhet. Av dessa 33 hade i sin tur knappt hälften (48 %) enbart förekommit med budskap som bidragit till att skydda och stärka Polismyndighetens renommé, medan 24 procent förekom i media med enbart kritiska synpunkter. Totalt 27 procent (9 forskare) figurerade i media både med kritiska budskap och med budskap som kunde bidra till att skydda och stärka Polismyndighetens renommé. Två av dem hade en övervikt av kritiska yttranden. När det gällde jämförelsegruppen hade alla yttrat sig i media, vilket kan förklaras av urvalsmetoden. Ingen av dem förekom enbart med yttranden som bidrog till att skydda och stärka Polismyndighetens renommé. De som förekom flest gånger i media i jämförelsegruppen hade både yttrat sig kritiskt och på ett positivt/förklarande sätt, men där kritiska budskap hade en övervikt. I jämförelsegruppen figurerade 66 % av forskarna bara i media när det gäller kritiska artiklar/medieinslag.

Ett skäl till att de forskare som har ekonomiska band till Polisen är underrepresenterade vad gäller kritik i media har att göra med att de till stor del inte studerat den typ av frågor som renderat i kritik. I de fall så skett har kritik i högre grad uttryckts på ett försiktigt sätt eller placeras på plats i publikationerna där den inte uppmärksammas jämfört med forskarna i jämförelsegruppen. Ett annat skäl är att dessa forskare inte följt den tredje uppgiften enligt högskolelagen i samma omfattning som de forskare som jämförelsen skett emot genom att de har undvikit att förmedla forskningsresultat som kunde påverka relationen till Polisen och uttrycka kritik i media. För journalister som eftersöker kritiska röster från forskare blir det sedan naturligt att vända sig till de forskare som tidigare uttryckt kritik, vilket i sin

tur får följderna att sannolikheten blir högre att dessa forskare tillfrågas ytterligare gånger. Det kräver då ingen aktiv handling från forskarna i fråga, vilket kan vara en förklaring till att två forskare tillsammans figurerar i 46 % av de medianinslag under de senaste tio åren där Polismyndigheten blivit föremål för kritik i media.

Även om forskare med ekonomiska band till Polisen sällan gjort yttranden som utmanar Polisens renommé förekommer det att de uttryckt omfattande och allvarlig kritik mot Polisen. Denna kritik har då ofta berört fenomen där kritiken är vedertagen och har förekommit under lång tid. Dessutom är det vanligt att forskarnas kritik framförs först efter att ansvariga politiker gett uttryck för samma typ av uppfattning. När forskare med ett ekonomiskt band till Polisen har skrivit debattartiklar har dessutom ofta andra personer också stått bakom den kritik som förmedlats. En annan återkommande iakttagelse är att det vid samtal med politiker, journalister, forskare, polisanställda och tjänstemän på departement framförts att vissa forskare med ett ekonomiskt band till Polisen vid föredrag och möten uttryckt sig negativt om forskare som framfört kritik mot Polismyndigheten. Det har även skett implicit och explicit i traditionella och i sociala medier.

När studier som gjorts av forskare som har ekonomiska band till Polisen pekat på att en arbetsmetod som Polisen tillämpat inte varit effektiv eller att det finns problem i myndigheten, kommuniceras sådana forskningsresultat endast ut i enstaka undantagsfall. Det är en stor skillnad mot de forskare som inte har ekonomiska band till Polisen. Vidare, i de fall Polismyndigheten har överdrivit de positiva effekterna av en arbetsmetod utifrån vad forskningsresultaten visar, eller har valt att inte redovisa kritik och problematiska förhållanden som framkommit i en forskningsstudie är det återkommande tillvägagångssättet från de forskare som har ekonomiska band till Polisen att inte göra yttranden för att korrigera eller nyansera Polismyndighetens uppfattning och redovisning av forskningsresultaten. Inte heller valde de att agera i linje med den tredje uppgiften när Polismyndigheten exempelvis gått ut med att myndigheten ska tillämpa en arbetsmetod mot ett visst problem som dessa forskare funnit inte har någon signifikant effekt.

Ibland har de publikationer som forskare med ekonomiska band till Polisen har skrivit och förmedlat i media fått stort genomslag. I de fall Polismyndigheten har haft stor inverkan på de data som legat till grund för forskarnas analys har detta inte tydliggjorts, utan Polismyndighetens och forskarnas budskap har gett intrycket av att vara två separata informationskällor, trots att så inte varit fallet. Det förekommer att forskare och Polismyndigheten har agerat på ett sätt som stärkt varandras trovärdighet genom att mediala utspel bekräftat den andra partens tolkning av ett förhållande, där det går att uppfatta att forskarna och Polismyndigheten agerar i någon form av symbios.

Den forskare som flest gånger (16 ggr) figurerat i media med budskap som stärkte eller skyddade Polismyndighetens renommé hade vid tre tillfällen

även framfört kritik. Två andra forskare, som i 14 respektive 10 fall förekom i media där det förmedlades en bild som kunde stärka eller skydda Polismyndighetens renommé, hade inte vid något tillfälle uttryckt kritik mot Polismyndigheten eller dess verksamhet. Alla tre forskare definierades ha ekonomiska band till Polisen. Resultatet kan ställas mot de tre forskare i jämförelsegruppen som figurerat i flest positiva eller förklarande budskap i media, där utfallet var 8, 5 respektive 4 fall. De förekom utöver detta i betydligt fler kritiska medieinslag.

Resultatet visar att forskare som har ett ekonomiskt band till Polisen står för 84 % av de positiva eller förklarande yttrandena som varit fördelaktiga för att skydda och stärka Polisens renommé, medan deras namn har figurerat i 10 % av medieinslagen där kritik framförs mot Polisen. Polismyndigheten har stora möjligheter att tolka och kommunicera resultatet av forskning på det sätt de önskar och att tillämpa arbetsmetoder som forskning visat ha begränsad eller ingen effekt utan att Polismyndighetens yttranden eller användning av offentliga medel ifrågasätts av de forskare som har ett ekonomiskt band till Polisen.

Slutsatser och diskussion

I detta avsnitt kommer det framgå att slutsatser om bias som framkommer i denna studie ligger i linje med tidigare forskning om bias inom andra branscher. Det framkommer vidare att polisen har en stor påverkan på narrativet vid beskrivningar av händelser, fenomen och problem och att det får negativa konsekvenser för möjlighet att utveckla polisens verksamhet.

Slutsatser om bias ligger i linje med tidigare forskning

Resultatet av vår studie pekar på ett tydligt samband mellan finansjärens (Polisens) intresse och hur forskare som har ekonomiska band till denna agerar. Slutsatserna ligger i linje med tidigare forskning inom andra forskningsfält (se t.ex. Krinsky 2013, Resnik & Elliott 2014, Oreskes & Conway 2023, Gaber, Bero & Woodruff 2023). Forskning om bias kopplat till industrifinansierad forskning har visat att de flesta bias uppstår vid formuleringen av forskningsfrågor och vid presentationen av resultaten (Nestle, 2018, Fabbri, Holland & Bero 2018). Samma observationer har gjorts i denna studie.

När det gäller de 71 forskare som definierades ha ett ekonomiskt band till Polisen visar vår studie att de slutsatser som forskare drog för tio år sedan om att forskning med ett kritiskt förhållningssätt gällande Polisen är mycket begränsad (Holmberg 2014, 2015) och fortfarande har stor bäring. Samma förhållande råder för det Davies (2016) konstaterade att en vilja att hålla ett nära band till polisorganisationen för att säkra framtida forskningsfinansiering och tillgång till data kan få forskningsetiska konsekvenser som att beskrivningar av missförhållanden undertrycks. Polisforskningens alltmer samarbetande karaktär, där forskare bland annat arbetar nära polisanställda i

olika utvecklingsprojekt, inverkar på forskarnas oberoende (se Reiner 2012, Bayley 2015). Det som framkommit i denna studie om bland annat forskares självcensur och effekterna av selektiv finansiering bekräftas av de problem som Holmberg (2014, 2015) har identifierat i den nordiska polisforskningen.

Polisen styr narrativet vid beskrivningar av händelser, fenomen och problem

Polisen har varit framgångsrik i att styra bilden i media där problem sällan framstår som orsakade av Polisens sätt att arbeta eller av sättet att organisera sin verksamhet, utan att orsaken i stället kopplas till yttre faktorer (Palm & Skogersson 2008, Holgersson & Grahn 2021). För att balansera organisationens tillrättalagda bilder kan oberoende forskare utgöra en nödvändig motpol och ge alternativa beskrivningar av händelser, fenomen och problem. Studien visar dock att Polismyndigheten har en stor påverkan på vilken forskning och vilka forskare som tilldelas forskningsmedel som rör Polisens organisation och verksamhet, vilket medför risker för bias. Det framgår vidare att Polismyndigheten har stora möjligheter att tolka och kommunicera resultatet av forskning på det sätt de önskar och att detta sällan korrigeras när forskningsresultaten och Polisens kommunikation inte överensstämmer. Dessutom har Polisen stort utrymme att tillämpa arbetsmetoder och organisera arbetet på ett sätt som forskning visat ha begränsad eller ingen effekt utan att detta ifrågasätts av de forskare som har ett ekonomiskt band till Polisen.

Att alternativa perspektiv inte har fått genomslag beror även bland annat på att Polisen satt offentlighetsprincipen ur spel för att dölja problem (se Holgersson 2021), att anställda av rädsla för att deras yrkesmässiga karriär ska drabbas inte vågat komma med kritik (se Wieslander 2016, Holgersson 2019, Thunholm 2023, Holgersson 2024b) och att chefer vars verksamhet varit föremål för granskning getts stora möjligheter att påverka interna utvärderingsrapporter (Holgersson & Granath 2024). Vidare har Brottsförebyggande rådet (Brå) varit försiktiga när det gäller att rikta kritik mot Polisen (Holgersson 2020) och Polisen har påverkat formuleringar i externa utvärderingsrapporter. En beskrivning i Polistidningen juni 2025 är intressant med tanke på det som tas upp i denna artikel:

En journalist på Polistidningen begärde ut intervjuer som Riksrevisionsverket hade haft med företrädare för landets polisutbildningar. En professor beskrev samverkan med Polismyndigheten som ”fruktansvärt dåligt” och liknande det vid ett ”gångbråk”. En högskolechef hade till riksrevisionsverket framfört att Polismyndighetens modus är att ”söndra och härska”, där man ger sig på en polisutbildning i taget för att driva igenom sin agenda. Det beskrevs som att lärosätena hade fått ställa sina vagnar i cirkel för att freda sig. Efter synpunkter från Polismyndigheten hade Riksrevisionen backat från sin ursprungliga formulering om att man hittat ”stora brister” i samverkan mellan Polismyndigheten och lärosätena. Polismyndighetens önskan var att detta i stället formulerades som ”att det finns förutsättningar för utveckling” och att Riksrevisionen tog bort

uttrycket att ”båda parter har svårt att komma överens”. Riksrevisionen följde Polismyndighetens önskingar. Ovanstående kritiska citat från företrädare på landets polisutbildningar var heller inte med i rapporten. Journalisten konstaterade att företrädarna för polisutbildningarna nog inte fattade att intervjuerna med dem skulle utgöra en allmän handling. När journalisten ringde till dessa företrädare ville de inte kritisera Polismyndigheten och journalisten uttryckte ironiskt att det på det halvår som gått sedan intervjuerna hölls verkar ha ”skett en mirakulös förbättring i relationen till polisen”. (Se Hagström, 2025)

Det är lätt att inse vilka drivkrafter som kan ligga bakom strategier för att påverka industriforskning (se t.ex. Tanrikulu, Neri, Robertson & Mialon 2020). Vid myndighetsforskning kan det vara svårare att förstå motiven att påverka forskningen, eftersom det inte finns ett vinstintresse och att syftet med myndigheters arbete är att verka för det allmännas bästa. Dock kan forskning om den vikt organisationer fäster vid legitimitetsskapande aktiviteter användas som förklaringsmodell (se bl.a. Alvesson 2013a, 2013b). Denna forskning har visat att den bild som förmedlas av en institution är viktigare för förtroendet för organisationen än hur organisationen faktiskt fungerar (se bl.a. Holmberg & Weibull 2004, 2005), och att det därför är betydelsefullt för Polisen hur de själva och andra aktörer kommunicerar om verksamheten (Elliott 1997). Det kan förklara Polisens intresse av att använda forskare för att stärka bilden av Polisen i stället för att främst dra nytta av dessa för att förbättra verksamheten.

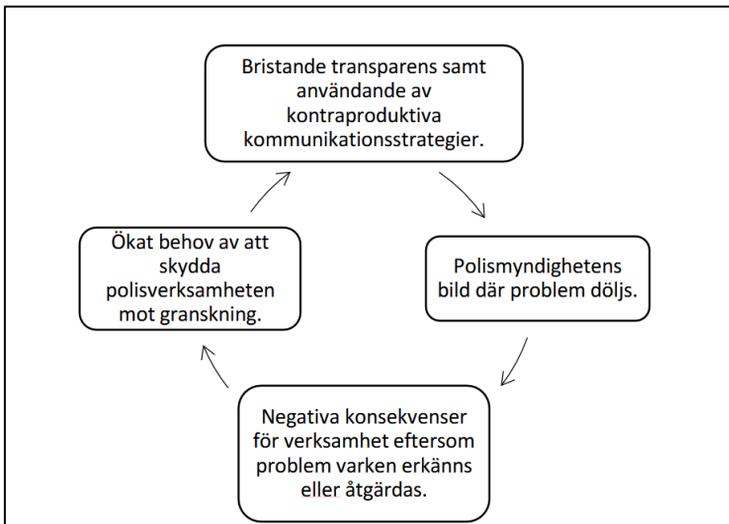
För Polisen och andra organisationer som fäster stor vikt vid hur de uppfattas (se t.ex. Bullock 2018, Rolandsson 2020) kan forskning som identifierar och beskriver problem lätt uppfattas som ett hot. Det finns en mängd rekommenderade tillvägagångssätt för att skydda och stärka en organisations renommé som tillämpas av Polisen (se t.ex. Rolandsson, 2020, Schneider 2021a, Holgersson 2021, Walby, & Wilkinson 2023). Ett sådant är att angripa den budbärare som framför kritik (Coombs, 2015). Tidigare forskning har visat att Polismyndigheten har agerat för att försvåra för forskare som framfört kritik och att en strategi från Polismyndighetens sida för att parera kritik har varit att ifrågasätta trovärdigheten hos forskare som framfört kritiska resultat (se Holgersson & Wieslander 2019). Med tanke på det stora förtroende som Polismyndigheten åtnjuter (se t.ex. SOM-institutet, 2025) har det funnits goda möjligheter att lyckas med detta. Vissa forskare med ekonomiska band till Polisen har dessutom underlättat en sådan strävan, där den debattartikel som citeras i inledningen till denna artikel som skrivits av företrädarna för polisutbildningarna på samtliga lärosäten indikerar att det finns en ambition att ta Polisens parti gentemot de forskare som ofta kritiserar Polisen:

I dag är det vanligt att forskare från andra ämnen än polisvetenskap framför bestämda uppfattningar om det polisiära arbetet och hur samhällsutmaningarna bäst hanteras av polisen. En satsning på polisvetenskaplig forskning skulle stärka polisens röst i samhällsdebatten. (Ghazinour m.fl. 2022)

Att som forskare distansera från sig de forskare som framfört mest kritik är rationellt med tanke på att det motsatta skulle kunna påverka möjligheterna att få tillgång till data och finansiering av Polismyndigheten, men agerandet påverkar spridning och genomslag för vissa perspektiv och synsätt på ett negativt sätt. Polismyndigheten har genom sitt sätt att hantera forskning goda möjligheter att påverka narrativet vid beskrivningar av händelser, problem och fenomen.

Konsekvenser av det som framkommer i denna studie

Vad gäller industrifinansierad forskning har de negativa konsekvenserna av bias vid forskning rönt stor uppmärksamhet. De kanske mest tydliga exemplen är kopplat till tobaksindustrin, men negativa effekter går att finna inom en rad andra branscher såsom forskning som finansierats av livsmedels- eller kemikalieindustrin (se exempelvis Nestlé 2018, Gaber, Bero & Woodruff 2023). En följd av att Polisen i hög grad styr narrativet vid beskrivningar av händelser, fenomen och problem har fokus i många fall hamnat på behovet av nya lagar och att avsätta mer ekonomiska medel till Polismyndigheten – inte på hur Polisen ska använda redan tilldelade medel och använda de lagar som finns på ett mer effektivt sätt (se bl.a. Holgersson 2024a, Holgersson & Grahn 2021). I figur 2 nedan åskådliggörs att en ond cirkel uppstår när problem varken erkänns eller åtgärdas.

Figur 2. Ond cirkel uppstår genom att problem döljs eller undertrycks (Holgersson, 2024a, s. 64).

Ett exempel som kan konkretisera problematiken är hanteringen av de så kallade påskupplöpen år 2022. Någon utlysning av forskningsmedel för att ta hjälp av forskare för att analysera Polisens hantering av situationen gjordes

inte. I stället handplockades en person utanför Polisen som skulle genomföra utvärderingen och hen anställdes därefter av Polismyndigheten. Personen hade ingen forskningserfarenhet. Ett erbjudande från en av artikelförfattarna att genomföra en parallell utvärdering i form av en forskningsaktivitet som inte skulle medföra några kostnader för Polisen avvisades. För en organisation som framställer sig som en lärande organisation borde det setts som positivt att få olika input för att kunna utveckla verksamheten. För en organisation där det primära är att förmedla en positiv bild kan en alternativ bild i stället uppfattas som ett hot. I mitten av den 140-sidiga utvärderingsrapport som Polismyndigheten senare publicerade framfördes att:

Det är slående hur många av de slutsatser och förslag som redovisas i vår rapport som också har förekommit i tidigare utvärderingar, vissa dessutom återkommande. Vår bedömning är att polisen skulle ha kunnat stå bättre rustad inför påsken 2022 om tidigare slutsatser och förslag hade lett till beslut och åtgärder. Vi har inte ansett det vara en del av vårt uppdrag att undersöka skälen till att polisen brister i detta avseende. (Polismyndigheten 2022: 77)

Rimligen borde det för en lärande organisation setts som angeläget att komma till rätta med de identifierade bristerna att tidigare slutsatser och förslag inte fått genomslag i beslut och åtgärder. Annars var risken stor att även effekten av den nya utvärderingen gick samma öde till mötes. Trots att skälen till uteblivna effekter inte undersöktes påstods dock i rapportens sammanfattning att: ”Vi har goda förhoppningar om att utfallet den här gången blir annorlunda” (ibid. 4). Hur en sådan slutsats kunde dras utan att skälen till att tidigare utvärderingars rekommendationer inte följts är oklart. I rapportens sammanfattning, som är den del som de flesta externa aktörer sannolikt läser, förmedlade ändå ett positivt budskap (se ibid.). Den forskningsaktivitet som erbjudits Polismyndigheten utan kostnad genomfördes trots Polismyndighetens bristande intresse. I denna framkom en lång rad slutsatser och lösningsförslag men Polisen avstod att ta del av resultaten. När kritik senare riktades mot Polisen med anledning av dessa resultat angreps budbäraren (se Thornberg 2023).

Utifrån det som framkommer i denna studie går det att dra slutsatsen att möjligheterna att åtgärda centrala förändringsbehov inom Polisen kraftigt begränsas av myndighetens strävan att undvika kritik. Det finns en mängd indikationer på att Polisens verksamhet inte fungerar och utvecklas på ett sätt som vore önskvärt (se t.ex. Brå 2024, RiR 2023a, 2023b) och det har sedan omorganisationen år 2015 varit en sjunkande trend gällande förtroendet för Polisen hos dem som har konkret erfarenhet av Polisens arbete genom att de utsatts för brott och haft kontakt med Polisen. Den sjunkande trenden gäller för samtliga variabler som mätts: i) nöjd med Polisens bemötande, ii) nöjd med Polisens tillgänglighet, iii) positiva erfarenheter av Polisen, iv) nöjd med Polisens information och v) nöjd med Polisens effektivitet (Brå 2024b, sidan 105). Vidare framgår det av en kartläggning från Svenskt näringsliv från år

2024 att allt fler företagare undviker att anmäla brott (Svensk näringsliv 2024) och en undersökning från samma år från organisationen Företagarna visade att nästan 4 av 10 företagare aldrig anmäler brott. Det vanligaste orsaken till att företagare inte gör anmälan uppges vara att de inte anser det "värt att ägna sin tid åt att anmäla eftersom de menar att det troligtvis inte leder till något mer än en nedlagd förundersökning eller att ärendet avskrivs direkt" (Krantz 2024).

Trots att förtroendet hos dem som har konkreta erfarenheter av Polisens arbete uppvisar en sjunkande trend och att det även finns en mängd andra indikationer på att Polisens verksamhet inte fungerar och utvecklas på ett sätt som vore önskvärt ökar förtroendet för Polisen. År 2025 var Polisen den samhällsinstitution som åtnjöt högst förtroende bland medborgarna (SOM-institutet 2025). Forskare har pekat på att egna personliga erfarenheter av Polisens arbete påverkar människors förtroende för Polismyndigheten, men på grund av att majoriteten av befolkningen har en begränsad erfarenhet av detta blir det betydelsefullt hur Polisen själv och andra aktörer kommunicerar om Polisen (Eliott 1997). I det avseendet har Polisen varit framgångsrik. Polisens hantering av forskare och forskning har bidragit till detta, eftersom alternativa bilder till de som Polisen förmedlar har begränsats. En annan viktig faktor är att många forskare själva fäster stor vikt vid att bidra till Polisens legitimitetsskapande aktiviteter även när detta sker på bekostnad av en oberoende kritisk granskning.

Polismyndigheten förmedlar resultat av förtroendeundersökningar för att påvisa måluppfyllelsen. I mars 2025 hänvisade Polisen på sin hemsida exempelvis till förtroendebarmetern från SOM-institutet, där Polismyndigheten påtalade att "Årets förtroende är det högsta sedan undersökningen startade 1986" och rikspolischefen framförde att: "Det är så glädjande att förtroendet för polisen fortsätter öka. Jag ser det som ett kvitto på vårt hårda arbete" (Polismyndigheten 2025). Polismyndigheten vill gärna förmedla budskapet att ett ökat förtroende beror på att verksamheten har utvecklats positivt och att medborgarna är nöjda med Polisens arbete, trots att mätningar pekar i motsatt riktning. De höga förtroendesiffrorna kan i stället kopplas till att Polisen varit framgångsrik att styra narrativet vad gäller beskrivningar av händelser, fenomen och problem där sättet att mäta förtroende gör att bilden av Polisen har större betydelse för hur Polisens uppfattas än hur bra eller dåligt Polisen fungerar (se Holmberg & Weibull 2004, 2005). När företag gör undersökningar av kunders nöjdhet tillfrågas för det mesta personer som har direkta erfarenheter av företagets verksamhet, vilket skiljer sig från de förtroendemätningar som Polismyndigheten hänvisar till.

Två andra faktorer som också kan vara gynnsamma för Polismyndighetens förtroende är att förtroendet tenderar att vara högre vid en nationell kris, där synen på Polisen verkar vara kopplad till uppfattningen om betydelsen av stabilitet och ordning (Nilsson & Weibull 2003, se även Österberg 2002,

Grimes & Lindahl 2005). Vidare har studier av hur förtroendet varierat över tid visat att om man har ett högt förtroende för poliser som yrkesgrupp har man också ett högt förtroende för Polisen som samhällsinstitution. Det har framkommit att människor kan skilja på person och institution vad gäller exempelvis sjukvården/sjukvårdspersonalen, radio- och TV/journalister och universitet/forskare, men att de har svårare för detta när det gäller Polisen (Holmberg & Weibull 2005). När Polisen förmedlat bilden av att förtroendet för Polismyndigheten har ökat framkommer inga sådana samband, utan likhetstecken dras mellan hur Polisen fungerar och förtroendet för Polisen som institution.

Konsekvensen av det som framkommer i denna studie är att Polisens hantering av forskare och forskning kan bidra till ett högt förtroende för Polisen på kort sikt, men riskerar att viktiga förändringsbehov inte åtgärdas. Det kan påverka förtroendet för Polisen på längre sikt om fler medborgare blir medvetna om att de bilder som Polisen förmedlar om händelser, problem och fenomen syftar till att skydda och stärka Polisens renommé och inte alltid ger en rättvisande bild.

Ett sätt att motverka den problematik med bias som framträder i denna studie vore utlysningförfaranden där val av forskning och forskare ligger utanför Polismyndigheten. Polisen skulle dock med ett sådant förfaringsätt fortfarande ha makt att påverka möjligheten att genomföra forskningsprojekt genom att begränsa access till data, och denna problematik måste därför åtgärdas på annat sätt – bland annat genom att Polisen i högre grad tvingas leva upp till offentlighetsprincipen.

Sammanfattningsvis är det rationellt för forskare att agera som Polisens röst i samhällsdebatten för att få ekonomisk finansiering och tillgång till data, men agerandet är problematiskt ur en forskningsetisk aspekt och för att Polisens verksamhet ska bli mer effektiv och i högre grad kunna leva upp till de förväntningar som finns på myndigheten. Ur ett demokratiskt perspektiv förvärras dessutom problemet av att Polisen har ett gott utgångsläge att styra narrativet vad gäller beskrivningar av olika händelser, fenomen och problem av att forskare agerar som Polisens röst i samhällsdebatten, utan att allmänhet och politiker har en inblick i att så är fallet. Denna artikel kan lämna ett bidrag till en sådan kritisk reflektion, men det behövs fler studier med olika angreppssätt som kan kasta ett välbehövligt ljus på detta område

Litteratur

- Alvesson, Mats (2013a), *Understanding organizational culture*. London: SAGE Publications.
- Alvesson, Mats (2013b), *The Triumph of Emptiness: Consumption, Higher Education and Work Organization*. Oxford: Oxford University Press.
- Andersson Arntén, Ann-Christine (2013), *Är Polisen en lärande organisation? En intervjustudie om polisens ledningsstruktur*. Rikspolisstyrelsens utvärderingsfunktion, Rapport 2013:6.
- Andersson Arntén, Ann-Christine, Jansson, Bengt, Olsen, Klaus & Archer, Trevor (2018), "Variations in Police Leadership: Experiential Ambiguity", *J Crim Forensic studies*, 1(4): 180017.
- Andersson, Jenny. & Westholm, Erik (2019), *Slaget om framtiden. Forskningens roll i konflikten mellan tillväxt och miljö*. Stockholm: Santérus förlag.
- Bayley, David (2015), "Police research: Trends and prospects", i Rolf Granér & Ola Kronkvist (red), *The past, the present and the future of police research*. Proceedings from the fifth Nordic police research seminar Växjö: Linnæus University Studies in Policing: 7–14.
- Benesh, Melanie (2017), *Chemical Industry Shill Nominated to Lead EPA Toxics Program*. EWG 19 juli 2017. https://www.ewg.org/news-insights/news/chemical-industry-shill-nominated-lead-epa-toxics-program?utm_source=chatgpt.com
- Bryman, Alan, Bell, Emma & Harley, Bill (2024), *Företagsekonomiska forskningsmetoder* (4:e uppl.). Stockholm: Liber.
- Brå (2024a), *Polisens utredning av grova brott och brott mot särskilt utsatta brottsoffer*. Rapport 2024:9. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brå (2024b), *Nationella trygghetsundersökningen 2024: Om utsatthet, otrygghet och förtroende*. Rapport 2024:8. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Bullock, Karen (2018), "(Re)presenting 'order' online: the construction of police presentational strategies on social media". *Policing and Society*, 28 (3): 345–359.
- Cantwell, Brendan & Kauppinen, Ilkka (2014), "Academic capitalism in theory and research". *Academic capitalism in the age of globalization*: 3–9.
- Cocoran, Denise & Hellner, Nelson (1974), *Control of regression artefact error in evaluating the effectiveness of crime reduction program*. Washington: NSJRS.
- Collins, Harry & Pinch, Trevor (1993), *The Golem: What Everyone Should Know about Science*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Coombs, Timothy (2015), *Ongoing Crisis Communication. Planning, Managing, and Responding* (4 uppl.). Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc.
- Davies, Matthew (2016), "To what extent can we trust police research? Examining trends in research 'on', 'with', 'by' and 'for' the police". *Nordisk politiforskning*, 3(02): 154–164.
- DiMaggio, Paul & Powell, Walter (1983), "The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields". *American Sociological Review*, 48(2):147–160.

- EGOS. (2017), *The Good Organization: Aspirations, Interventions, Struggles*. 33:e EGOS Colloquium, Köpenhamn, Danmark.
- Ekman, Gunnar (1999), *Från text till batong: om poliser, busar och svennar*. Stockholm: EFI, Ekonomiska forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm.
- Elliott, Maria (1997), *Förtroendet för medierna*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation.
- Fabbri, Alice, Holland, Taylor & Bero, Lisa (2018), "Food industry sponsorship of academic research: investigating commercial bias in the research agenda". *Public Health Nutrition*, 21(18), 3422–3430.
- Foucault, Michael (2002), *The archaeology of knowledge*. London: Routledge.
- Fraser, Mark & Galinsky, Maeda (2010), "Steps in intervention research: Designing and developing social programs". *Research on Social Work Practice* 20(5): 459–466.
- Engel, Florencia & Noske-Turner, Jessica (2018), *Communication in International Development: Doing Good or Looking Good?* London: Routledge.
- Eriksen, Jenny (2022), "Polisledningen gick inte att nå timmarna efter bomben", *Norrköpings tidningar* 12 mars 2022. <https://www.nt.se/nyheter/ostergotland/artikel/vi-avslojar-hemliga-uppgifter-polisledningen-kritiseras-for-insatsen-vid-attentatet-gick-inte-att-na-under-flera-timmar/rg1mm1mr>
- Gaber, Nadja, Bero, Lisa & Woodruff, Tracey (2023), "The devil they knew: Chemical documents analysis of industry influence on PFAS science", *Annals of global health* 89(1): 37. <https://doi.org/10.5334/aogh.4013>.
- Galis, Vasalis & Hansson, Anders (2012), "Partisan scholarship in technoscientific controversies: Reflections on research experience". *Science as Culture* 21(3): 335–364.
- Ghazinour, Mehdi, Lindström, Peter, Björk, Micael & Burman, Monica (2022), "Satsa på polisvetenskaplig forskning", Debatt 16 november 2022, *Polistidningen*. <https://polistidningen.se/2022/11/satsa-pa-polisvetenskaplig-forskning/>
- Gieryn, Tom (1996), "Policing STS: a boundary-work souvenir from the smithsonian exhibition on 'science in American life'". *Science, technology, & human values* 21(1): 100–115.
- Grimes, Marcia & Lindahl, Rutger (2005), "Myndigheternas handlingsberedskap", i Sören Holmberg & Lennart Weibull (red), *Du stora nya värld. Trettiofyra kapitel om politik, medier och samhälle*. SOM-undersökningen 2005. SOM-rapport nr 39: 445–455 Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Habermas, Jürgen (1972), *Knowledge and human interests*. Boston: Beacon Press.
- Hagner, Mats (2012), *Utredning av Sveriges Lantbruksuniversitet leder fel på grund av bristande vetenskaplig metodik*. UBICON Rapport 8. Umeå: UBICON.
- Hagström, Per (2025) "När Polisutbildarna talar fritt ur hjärtat", Reporterkrönika 18 juni 2025, *Polistidningen*. <https://polistidningen.se/2025/06/nar-polisutbildarna-talar-fritt-ur-hjartat/>

- Hildingsson, Kaj (2020), *Galileo Galilei – mekanikens och astronomins banbrytare*. SO-rummet. <https://www.so-rummet.se/fakta-artiklar/galileo-galilei-mekanikens-och-astronomins-banbrytare>
- Holgersson, Stefan (2019), "Whistleblowing within the Swedish Police", *Nordic Journal of Studies in Policing*, 6:4.
- Holgersson, Stefan (2020), *Behovet av att diskutera Brå*. Linköping: Linköpings universitet.
- Holgersson, Stefan (2021), "Yta och innehåll i Polisens informationskampanjer". *HumaNetten*, (46):7–31.
- Holgersson, Stefan (2024a), "Vänskapskorruption och oegentligheter inom Polismyndigheten – hur personliga relationer och repressaliekultur påverkar tjänstetillsättningar och karriärvägar", *Rapport till Polismyndighetens visseblåsarfunktion angående vissa missförhållanden*. A199.867/2024. Bilaga 5. Stockholm: Polismyndigheten.
- Holgersson, Stefan (2024b), "Vänskapskorruption och oegentligheter inom Polismyndigheten – hur personliga relationer och repressaliekultur påverkar tjänstetillsättningar och karriärvägar". *Rapport till Polismyndighetens visseblåsarfunktion angående vissa missförhållanden*. A199.867/2024. Bilaga 6. Stockholm: Polismyndigheten.
- Holgersson, Stefan, Bünzli, Lisa & Shamhi, Hajir (2023), *En EXTERN utvärdering av påskupploppen 2022 och dess efterspel*. Norrköping: Institutet för polisforskning.
- Holgersson, Stefan & Grahn, Ossian (2021), *Hur hanterar polisen journalister? – Om transparens, makt och slutenhet*. Norrköping: Institutet för polisforskning.
- Holgersson, Stefan & Granath, Annika (2024), "Anmälan om Polismyndighetens sätt att hantera utvärderingsuppdraget gällande säkerhetszoner". *Rapport till Polismyndighetens visseblåsarfunktion angående vissa missförhållanden*. A765.445/2024.
- Holgersson, Stefan & Knutsson, Johannes (2020), "Vad brister i ledningen av polisverksamheten?", i Stefan Holgersson (red), *Hur kan polisen tackla gängskjutningarna?* Linköping: Linköpings universitet.
- Holgersson, Stefan & Westman, Johanna (2021), *Hur skyddar och stärker Polismyndigheten föreställningen om sin effektivitet? – exempel från olika verksamhetsområden*. Linköping: Linköpings universitet.
- Holgersson, Stefan & Wieslander, Malin (2017), "How aims of looking good may limit the possibilities of being good: The case of the Swedish Police". *The 33rd EGOS Colloquim "The Good Organization"*, 6–8 July 2017, Copenhagen.
- Holgersson, Stefan & Wieslander, Malin (2019), "Conduction critical research on powerful organisations". *Nordic Journal of Studies in Policing*, 6:5.
- Holgersson, Stefan, Grahn, Ossian & Wieslander, Malin (2019), *Går det att lita på BRÅ? – En studie om bias vid myndighetsforskning*. Linköping: Linköpings universitet.
- Holmberg, Lars (2014), "Nordisk Politiforskning – utmaningar og muligheder". *Nordisk Politiforskning* 1(1):24–40.

- Holmberg, Lars (2015), "Challenges to Nordic police research", i Rolf Granér & Ola Kronkvist (red), *The past, the present and the future of police research. Proceedings from the fifth Nordic police research seminar*. Växjö: Polisutbildningen, Linnéuniversitetet: 43–57. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:798355/FULLTEXT01.pdf>
- Holmberg, Sören & Weibull, Lennart (2004), "Rimligt förtroende", i Sören Holmberg & Lennart Weibull (red), *Lyckan kommer, lyckan går. Trettio kapitel om politik, medier och samhälle*. SOM-undersökningen 2004. SOM-rapport nr 36: 67–84. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Holmberg, Sören & Weibull, Lennart (2005), "Flagnande förtroende", i Sören Holmberg & Lennart Weibull (red), *Du stora nya värld. Trettiofyra kapitel om politik, medier och samhälle*. SOM-undersökningen 2005. SOM-rapport nr 39: 65–84. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Horkheimer, Max & Adorno, Theodor (1997), *Upplysningens dialektik: filosofiska fragment*. Göteborg: Daidalos.
- Knutsson, Johannes (2014), "Politics, promises and problems: The rise and fall of the Swedish police evaluation unit", *Applied Police Research*. London: Routledge: 95–105.
- Krantz, Magnus (2024), "Nästan fyra av tio företagare anmäler aldrig brott", *Företagarna* 24 november 2024. <https://www.foretagarna.se/nyheter/riks/2024/november/nastan-fyra-av-tio-foretagare-anmalar-aldrig-brott/>
- Krimsky, Sheldon (2013), "Do financial conflicts of interest bias research? An inquiry into the "funding effect" hypothesis", *Science, Technology, & Human Values*, 38(4): 566–587.
- Mallapaty, Smrity (2024), "Chinese virologist who was first to share COVID-19 genome sleeps on street after lab shuts". *Nature* 1 maj 2024. <https://www.nature.com/articles/d41586-024-01293-0>
- Mawby, Rob (2013), *Policing images*. London: Willan.
- Mediaakademin (2025), *Förtroendebarmetern 2025*. <https://mediakademin.se/wp-content/uploads/2025/02/Fortroendebarmetern-2025-Rapport-slutversion.pdf>
- Merton, Robert (1973), "The Normative Structure of Science", i N.W Storer, *The Sociology of Science: Theoretical and Empirical Investigations*. Chicago: University of Chicago Press: 267–278
- Meyer, John & Rowan, Brian (1977), "Institutionalized organizations: Formal structure as myth and ceremony". *American Journal of Sociology* 83(2), 3: 40–363.
- Nestle, Marion (2018), *Unsavoury Truth. How food companies skew the science of what we eat*. New York, Basic Books.
- Nilsson, Emmeli (2023), "Hård kritik mot forskningsstatsning: 'Kriminologer tog över'", *Polistidningen* 16 november 2023. <https://polistidningen.se/2023/11/hard-kritik-mot-forskningssatsning-kriminologer-tog-over/>
- Nilsson, Lennart & Weibull, Lennart (2003) "Händelser vid Västerhavet", i Lennart Nilsson (red), *Perspektiv på Västsverige*. SOM-undersökningen Västsverige 2001. SOM-rapport nr 31: 167–205. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

- Nordebo, Peter (2023), "Intern undersökning bekräftar tystnadskultur", *Publikt*, 3 maj 2023. <https://www.publikt.se/nyhet/intern-undersokning-bekraftar-tystnadskultur-25248>
- Odierna, Donna, Forsyth, Susan, White, Jenny & Bero, Lisa (2013), "The cycle of bias in health research: a framework and toolbox for critical appraisal training", *Accountability in research* 20(2): 127–141.
- Olsson, Eva-Karin & Eriksson, Mats (2016), "The logic of public organizations' social media use: toward a theory of 'social mediatization'", *Public Relations Inquiry* 5(2): 187–204.
- Oreskes, Naomi & Conway, Erik (2023), *The big myth: How American business taught us to loathe the government and love the free market*. Bloomsbury Publishing USA.
- Palm, Göran & Skogersson, Renée (2008), *Hjältar, blåljus och säkerhet – konstruktionen av polisen i nyhetsmedia*. Rapport 001–2008. Växjö: Växjö Universitet.
- Polisförbundet (2015), *Poliser mer rädda än andra att kritisera chefen*. Pressmeddelande. Stockholm: Polisförbundet. <https://www.polisforbundet.se/contentassets/bd9572e44b9444f2b2f6b003364376ee/ed940d26-3066-452c-90b0-54037d664641.pdf> [Hämtad: 2025-04-20]
- Polismyndigheten (2015), *Kommunikationspolicy för polismyndigheten*. Beslutsprotokoll. Dnr: A261.159/2015. Stockholm: Polismyndigheten.
- Polismyndigheten (2019), *Kommunikationsavdelningens strategiska inriktning, 2020–2024*. Stockholm: Polismyndigheten.
- Polismyndigheten (2022), *Förbättrad förmåga att förebygga och hantera våldsamma upplopp. Utvärdering av Polismyndighetens arbete med folksamlingar samt myndighetens hantering av ordningsstörningarna under påsken 2022*. A279.989/2022. Stockholm: Polismyndigheten.
- Polismyndigheten (2024), *Polismyndighetens strategiska verksamhetsplan 2025–2027*. Stockholm: Polismyndigheten. [pm-2024-21-strategisk-verksamhetsplan-2025-2027.pdf](https://www.polismyndigheten.se/pm-2024-21-strategisk-verksamhetsplan-2025-2027.pdf) [Hämtad: 2025-04-20]
- Polismyndigheten (2025), *Ytterligare undersökning visar ökat förtroende för polisen*. Stockholm: Polismyndigheten. <https://polisen.se/aktuellt/nyheter/nationell/2025/mars/ytterligare-undersokning-visar-okat-fortroende-for-polisen/> [Hämtad: 2025-04-20]
- Publiccitizen (2020), *Coalition Letter Opposing the Nomination of Nancy Beck*. Publiccitizen June 15 2020. <https://www.citizen.org/article/coalition-letter-opposing-nomination-of-nancy-beck/>
- Reiner, Robert (2012), "Policing and social democracy: Resuscitating a lost perspective", *Journal of Police Studies*, 4(25): 97–114.
- Rennstam, Jens (2013), "Branding in the sacrificial mode: A study of the consumptive side of brand value production", *Scandinavian Journal of Management*, 29(2): 123–134.
- RiR (2023a), *Polisens hantering av mängdbrott – en verksamhet vars förmåga behöver förstärkas*. RiR 2023:2. Stockholm: Riksrevisionen.
- RiR (2023b), *Att släcka bränder – Polismyndighetens arbete med särskilda händelser riktade mot grov brottslighet*. RiR 2023:5 Stockholm: Riksrevisionen.

- Rolandsson, Bertil (2020), "The emergence of connected discretion: social media and discretionary awareness in the Swedish police", *Qualitative Research in Organizations and Management* 15(3): 370–387.
- RRV (2010), *Polisens brottsförebyggande arbete – har ambitionerna uppnåtts?* Riksrevisionen, 2010:23. Stockholm: Riksrevisionsverket.
- Schneider, Christopher (2021a), "Police use of social media as bureaucratic propaganda: comments on state violence and law enforcement use of social media in 2020", *Criminology, Criminal Justice, Law and Society* 22(2):1–8.
- Sismondo, Sergio (2020), "Ghost-managing and gaming pharmaceutical knowledge", i Mario Biagiolo & Alexandra Lippman (red), *Gaming the Metrics. Misconduct and manipulation in academic research*: 123–135. <https://escholarship.org/content/qt6096m1sp/qt6096m1sp.pdf#page=133>
- Sjöberg, Jens, Cassinger, Cecilia & Rampazzo Gambarato, Renira (2024), "Communicating a sense of safety: the public experience of Swedish Police Instagram communication", *Journal of Communication Management* 28(3): 365–383.
- SOM-institutet (2025), *Svenska trender 1986–2024*. SOM-institutet. Göteborg: Göteborgs universitet.
- SOU (2002:122), *Göteborg 2001*. Stockholm: Regeringskansliet.
- Stenmark, Henric (2005), *Polisens organisationskultur. En explorativ studie*. Diss. Umeå: Umeå universitet. <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:143499/FULLTEXT01.pdf>
- Svenskt näringsliv* (2024), "Larmet: Företagare slutar anmäla brott – "Allvarliga konsekvenser"". Stockholm: Svenskt näringsliv. https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/sakerhet-och-risk/larmet-foretagare-slutar-anmala-brott-allvarliga-konsekvenser_1223749.html
- Svensson, Roger (2023), *Konkurrens och styrning i den statliga forskningsfinansieringen*. Stockholm: Studieförbundet Näringsliv och Samhälle.
- Tanrikulu, Hacer, Neri, Daniela, Robertson, Aileen & Mialon, Melissa (2020), "Corporate political activity of the baby food industry: the example of Nestlé in the United States of America". *International Breastfeeding Journal* 15: 1–12.
- Thunholm, Patrik (2023), *Tystnadskultur(er)? En studie om samtalsklimat inom polisen och vägar framåt*. Magisteruppsats högskolan Väst.
- Walby, Kevin & Wilkinson, Blair (2023), "The visual politics of public police Instagram use in Canada", *New Media and Society*, 25 (5): 898–920.
- Wieslander, Malin (2016), *Den talande tystnaden. Utvärdering om anställdas uttrycksmöjligheter i polisområde Östergötland*. Polismyndigheten.
- Wynne, Brian. (1996), "May the Sheep Safely Graze? A Reflexive View of the Expert–Lay Knowledge Divide", i Scott Lash, Bronislaw Szerszynski & Brian Wynne (red), *Risk, Environment and Modernity: Towards a New Ecology*. London: Sage.
- Österberg, Torun (2002), "Brandkatastrofen i Göteborg – Integration och segregation", i Margareta Bäck-Wiklund, Thomas Johansson & Ove

Sernhede (red), *Branden, rättegångarna och staden Göteborg*. Göteborg: Göteborgs Universitet: 119–136.